

УДК 631.523:634.10[631.527

Толстолік Л. М*, Красуля Т. І.

Мелітопольська дослідна станція садівництва ім. М. Ф. Сидоренка ІС НААН,
вул. Вакуленчука, 99, м. Мелітополь, Запорізької обл., 72311, Україна
*e-mail: l.tolstolik@ukr.net

СОРТОВІ РЕСУРСИ ЯБЛУНІ ТА ГРУШІ – ДЖЕРЕЛА КОМПЛЕКСУ СЕЛЕКЦІЙНО ЦІННИХ ОЗНАК

Нові сорти плодкових культур поряд з високою адаптованістю повинні характеризуватися раннім вступом до плодоношення та формувати плоди високих товарних і смакових якостей. Вивчення особливостей прояву цих ознак у сортів яблуні і груші є основою при доборі відповідного матеріалу у селекційних програмах.

Колекція зразків генофонду яблуні МДСС імені М. Ф. Сидоренка ІС НААН складається з 215 сортів, груші – зі 113, які зібрані відповідно з 24 та 18 країн світу. З неї виділено сортозразки, що є джерелами комплексу ознак адаптивності, продуктивності і товарності. Серед сортів яблуні це: 'Мінкар' – джерело слаборослості (2,0 м), стійкості до борошнистої роси (7 балів), скороплідності (закладає генеративні бруньки вже у розсаднику), високої врожайності (12,8 кг/дер.), високих смакових якостей плодів (9 балів); 'Старт' – джерело слаборослості (2,4 м), високої польової стійкості до парші і борошнистої роси (7 балів), високої посухостійкості (9 балів), високої врожайності (22,6 кг/дер.); 'Флоріна' – джерело імунітету до парші (ген V_f), високої посухостійкості (9 балів), тривалої лежкості плодів; 'Ліберті' – джерело імунітету до парші (ген V_f), схильності до щорічного плодоношення, високої врожайності (16,4 кг/дер.); 'Редфрі' – джерело імунітету до парші (ген V_f), високої посухостійкості (9 балів), високої врожайності (17,0 кг/дер.) і привабливості зовнішнього вигляду плодів (9 балів); 'Хонейкрісі' – джерело високої врожайності (15,5 кг/дер.), привабливості зовнішнього вигляду і високих смакових якостей плодів (9 балів). Серед сортів груші це: 'Вікторія' – джерело високої зав'язуваності плодів (36,7%), високої урожайності (92,0 кг/дер.), привабливості зовнішнього вигляду і відмінного смаку плодів (9 балів); 'Посмішка' – джерело сумісності з підщепою айва А, скороплідності, однамірності плодів, привабливості зовнішнього вигляду і відмінного смаку (9 балів); 'Пектораль' – джерело високої врожайності (84,0 кг/дер.), однамірності плодів, привабливості зовнішнього вигляду, відмінного смаку (9 балів) і придатності до тривалого зберігання плодів (167 діб); 'Нарт' – джерело слаборослості (2,7 м), великоплідності (до 392 г), пізнього строку досягання (163 дні від кінця цвітіння до знімання) і високої товарності плодів (97% 1-го товарного сорту); 'Весільна' – джерело сумісності з айвовою підщепою, однамірності плодів, привабливості зовнішнього вигляду, відмінного смаку і високого вмісту БАР (1375,0 мг/100 г); 'Катюша' – джерело

великоплідності (257–288 г) і високої товарності (95% 1-го товарного сорту), придатності до тривалого зберігання (230 діб при температурі 4°C); 'Киргизька зимова' - джерело стійкості до посухи (9 балів), бактеріального опіку (9 балів) і мідяниці грушевої (8 балів) та високої урожайності (82,4 кг/дер.); 'Южанка' – джерело високої урожайності (76,8 кг/дер.), великоплідності (248–287 г), привабливості зовнішнього вигляду і відмінного смаку (9 балів); 'Янтарна' – джерело високої урожайності (78,5 кг/дер.), товарності і смакових якостей плодів (9 балів).

Використання сортів яблуні 'Мінкар', 'Лібєрті', 'Прима', 'Редфрі', 'Старт', 'Флоріна', груші - 'Вікторія', 'Весільна', 'Катюша', 'Пектораль', 'Киргизька зимова' у прямих та реципрокних схрещуваннях дозволило одержати гібриди з окремими та комплексом бажаних ознак, у тому числі посухостійкості, стійкості до хвороб, високої врожайності, привабливого зовнішнього вигляду і відмінного смаку плодів.

УДК 631.527:633.31/.37

Холод С. М., Роговий О. Ю.

*Устимівська дослідна станція рослинництва Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН, вул. Академіка Вавилова, 15, с. Устимівка, Полтавська обл., 39074, Україна
e-mail: udsr@ukr.net*

ЦІННІ ВРАЗКИ ЧИНИ ПОСІВНОЇ З РОЗСАДНИКА IGYT-LO-14 ДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ В УКРАЇНІ

В збільшенні виробництва продовольчого та кормового рослинного білка зернобобовим культурам відводиться основна роль. Чина виділяється серед зернобобових культур найвищим вмістом білка в насінні, який збалансований за амінокислотним складом. Вміст білка в насінні коливається в межах 25–30 % також містить до 2 % жиру та близько 50 крохмалю. Чина краще інших зернобобових культур переносить посуху та високі температури. В особливо посушливі роки, які останнім часом трапляються все частіше, чина добре конкурує за продуктивністю з горохом та нутом. До того ж вона не має специфічних шкідників та хвороб в порівнянні з іншими зернобобовими культурами, що дає можливість вирощувати її без застосування засобів захисту. Однією з головних умов успішної селекційної роботи є можливість якнайширшого використання генетично-різноманітного вихідного матеріалу різного еколого-географічного походження з комплексом цінних ознак і властивостей.

Устимівська дослідна станція рослинництва (Устимівська ДСР), як складова частина Системи генетичних ресурсів рослин України, проводить роботу по інтродукції, вивченню та збереженню колекції, яка складає близько 20 % від зареєстрованого в Національному центрі генетичних ресурсів рослин України (НЦГРРУ) генофонду рослин. Для